

Nacionālās arhitektūras padomes sēde

2023.gada 2.jūnijā, 14:00 Kultūras ministrijā un tiešsaistē *Teams*.

Dienaskārtība

1. Arhitektūras likums – aktuālā redakcija/ Dz. Purviņa.
2. Ziņojums par ACE darba grupu, kas pēta Eiropas Savienības valstu arhitektūras balvas un vērtēšanas kritēriju piemērošanu/I.Zībārte.
3. Laikmetīgās mākslas muzeja projekts, aktuālā situācija/
E.Vikmane.
4. Ziņojums par arhitektūras mantojuma konferenci “Mūsdienu arhitektūras vieta kultūras mantojuma saglabāšanā”/J.Dambis.
5. Latvijas paviljons Venēcijas arhitektūras biennālē un citi jautājumi.

Sēdi vadīja: Gatis Didrihsons.

Sēdē piedalījās (klātienē): Edgars Bērziņš, Ilma Valdmane, Ieva Zībārte, Liene Adumāne- Vāvere, Indra Purs, Linda Leitāne, Juris Dambis, Juris Poga, Gunta Grikmane, Irēna Suipe, Pēteris Ratas, Dzintra Purviņa, Elīna Vikmane.

Attālināti: Andris Kronbergs, Uģis Kaugurs, Rūdolfs Dainis Šmits, Inese Stūre.

1. Arhitektūras likums – aktuālā redakcija/ Dz.Purviņa.

Dz.Purviņa iepazīstina ar aktuālo likuma redakciju (pirms sēdes visiem padomes locekļiem aktuālā redakcija tika izsūtīta) un nākamajiem soļiem. Jāsagatavo likuma Anotācija, un likums un anotācija jānosūta izskatīšanai Tieslietu ministrijas Administratīvās atbildības likuma pastāvīgajai darba grupai. (plānots līdz augusta beigām/septembra sākums iesniegt).

G.Grikmane atzīmē, ka vārds “arhitektūra” tiek lietoti arī citā kontekstā kā piem., IT arhitektūra, drošības arhitektūra u.c., tāpēc būtu precīzi jānodedfinē šajā likumā vārda “arhitektūra” lietojums.

J.Dambis uzsver, ka citas nozares no vārda “arhitektūra” lietošanas neatteiksies, un, piemēram, jēdziens “informācijas sistēmu arhitektūra” ir jau noteikts ar likumu, kas var radīt problēmas tā izmantošanai citos likumos.

G.Grikmane rosina atrisināt situāciju, ja šī likuma ietvaros vārdu “arhitektūra” attiecina uz personām, kas nepamatoti to lieto, nevis uz sfērām vai nozarēm (30.pants).

J. Poga rosina atstāt terminu “arhitekts” un “ainavu arhitekts” kā profesijas lietojumu, uzsverot, ka personas ir ieguvušas atbilstošu izglītību.

I.Purs: lerosinājums, atsaucoties uz topošo Arhitektūras likumu (atsauce uz 30.pantu un terminu skaidrojumu) un sabiedrības interešu aizstāvībai, izsūtīt vēstuli visām pašvaldībām un Latvijas Pašvaldību savienībai un aicināt attiecīgi lietot “arhitekts” un “ainavu arhitekts” nosaukumus vadoties pēc šī likuma. Ja atsaucamies uz likuma formātu, kas aizsargā arhitekta un ainavu arhitekta profesijas nosaukumu, tad pašvaldību vadītājiem un sabiedrībai ir jāsaprot likuma jēga. Jo diemžēl pašvaldībās joprojām strādā cilvēki ar dārznieka izglītību, kuri pēc 3 mēnešu kursiem lieto ainavu arhitekta profesijas nosaukumu.

G.Grikmane: Ja šodien cilvēki, kuri ir strādājuši likuma darba grupā, uzdod tos pašus jautājumus un īsti nav skaidrs, tad jāsecina, ka likumā ir vēlreiz jāpārskata formulējums.

L.Leitāne uzsver, ka NACE kodu klasifikācijā ir norādītas vairākas kategorijas saskaņā ar arhitektu saimniecisko darbību, kā arī pētniecību, zinātnisko darbību u.c.

I.Valdmane: Būtu svarīgi saprast un definēt to (par 30.pantu), kā kontrolēt un kādi ir soda mēri, ja tomēr tiek nepamatoti lietots arhitekta nosaukums.

Liene Adumāne-Vāvere: Šis pants neizslēdz visus gadījumus. Jautājums ir, ja kāds arhitektu birojs kā SIA neizvēlas nosaukumā lietot “arhitektu birojs”, tomēr kā pakalpojumu sniedzējs norāda kādu no NACE kategorijām.

I.Valdmane atgādina, ka Uzņēmumu reģistra birojs reģistrē jebkādu nosaukumu.

L.Leitāne: Pagājušajā gadā LAS veica pētījumu par arhitektu praksēm “Arhitektu prakse Latvijā, 2017.-2022.gada pārskats”, pētījuma rezultāti ir publicēti <https://www.latarh.lv/arhitektu-prakse-latvija-2017-2022>.

Pētījumā redzam to, cik daudzi biroji kvalificējās likuma kontekstā. Šogad ir paredzēts līdzīgs pētījums (cerams, būs gatavs oktobra sākumā), kurā tiek pētīta proporcija starp sertificētiem arhitektiem un arhitektiem, kas ir ieguvuši arhitekta diplomu. Pētījuma secinājumi varētu parādīt to, kādi būs LAS Sertificēšanas centra klienti nākotnē un kāda varētu būt tā turpmākā darbība. Tā būtu iespēja pārskatīt nepieciešamību pēc viena veida vai atšķirīgu (diferencētu) sertifikātu izdošanu. Jautājums ir, vai nepieciešama visiem vienāda sertifikāta uzturēšana? (Piem., projektē *Rail Baltica* vai privātmājas šķūnīti). Pētījums parādītu arī nesertificēto arhitektu skaitu Latvijā. Pētījums parādītu detalizētāk arī sertificētu arhitektu ainu, un to, ko viņi lielākoties projektē. Jo ir sajūta, ka, rakstot likumu, nebija līdz galam īsti pārbaudīta tā sasaiste ar reālo dzīvi. Un šis pētījums varētu palīdzēt arī arhitektūras kolēģijas nolikuma veidošanu un, iespējams, arī arhitektu sertifikātu diferencēšanu.

J.Poga: Ar Arhitektūras likumu bija paredzēts, ka arhitekti iziet no Būvniecības likuma noteiktās prakses un iziet no Būvkomersantu reģistra. Jo šobrīd esam sertificēti būvkomersanti un būvniecības procesa dalībnieki, un esam spiesti pārreģistrēties (minimālā maksa 500 eiro, ja apgrozījums ir lielāks, tad jāmaksā 1000 eiro un vairāk). Faktiski no arhitektu veiktajām iemaksām atpakaļ mēs nedabūjam neko. Tāpēc Arhitektūras likuma Latvijas Sertificētu arhitektu kolēģija sadaļā (VI nodaļa) ir noteikts, ka arhitekti maksātu šim reģistram nevis esošajam Būvkomersantu reģistram. Vismaz daļu no šīs summas, ko veidotu iemaksas, varētu novirzīt pētījumiem un biroja uzturēšanai.

A.Kronbergs: Manuprāt, mēs sākam maldīties, detaļas izvirzot priekšplānā. Runājot par terminoloģiju, bet aizmirstot likuma īsto jēgu. Un likuma jēga ir, lai arhitekti nebūtu būvniecības procesa sastāvdaļa. Tā likuma jēga bija, lai būvniecības process kļūtu par arhitektūras daļu. Darba grupas ir strādājušas vairākus gadus, slīpējušas brīvajā laikā,

bet tas likuma gars ir – lai arhitekts atgūtu savu cienājamo vietu sabiedrībā. Nevis būvniecības procesā, bet sabiedrībā.

Pētera Ratas iesūtītais komentārs par Arhitektūras likumu:

“Es saskatu likuma redakcijai divus mērķus – pirmais, aizsargāt arhitekta prakses profesionālo darbību (no nesertificētiem dalībniekiem); otrs, veicināt labas kvalitatīvas arhitektūras izaugsmi. Par pirmo pilnīgi piekrītu. Par otro man ir lielas šaubas, vai mēs sasniegsim mērķi. Likums nevar aizstāt veselo saprātu un kompetenci. Kvalitātes princips neaizstās projektu publisko iepirkumu nosacījumus, nespēju izvērtēt projektus vai pasūtījuma vajadzības. Ja mēs gribam celt publiskās arhitektūras un vides kvalitāti, manuprāt, mums ir jāceļ publisko pasūtītāju kompetence (izglītība, kursi, sertifikācija, labas prakses popularizēšana). Un varbūt mums ir arī jāsniedz ieteikumi publisko iepirkumu regulējuma izmaiņām.”

J.Dambis: Ja likumā ir detaļas, kas traucē, tad tās ir jāizņem ārā, un jāvirza tālāk bez detaļām. Tad likums ir jāvirza skaņošanā. Pēc tam trūkstošās detaļas var atkal iecelt likumā Saeimas kultūras komisija, kad deputāti par to nobalso.

J.Poga: Piekrītu Pētera Ratas komentāriem, ka likumam jābūt vērstam uz sabiedrību. Saprotu, ka sabiedrības izglītošana ir process, kas seko pēc likuma. Un LAS var no savas puses veikt sabiedrības izglītošanas un izpratnes veicināšanas darbu. Bet likumā to nevar ierakstīt.

G. Didrihsons: Mēs esam tik daudz strādājuši pie likuma, es aicinātu precizēt detaļas, bet neejot pārāk dziļi. Paralēli strādāt tālāk, un arī jaunā pētījuma secinājumus integrēt likumā.

G.Grikmane atgādina, ka ir bijušas dažādas tikšanās ar pašvaldību arhitektiem, likums ir prezentēts arī Būvniecības padomē un citviet.

I.Purs: Man joprojām ir ierosinājums – es tomēr aicinātu sagatavot šādu vēstuli, pasakot, kas ir arhitekts un ainavu arhitekts – tieši tā, kā rakstīt likumā. Un aicināt pašvaldību atbildīgajiem arī amatus piešķirt atbilstoši tam, kā tas rakstīts likumā, jo pretējā gadījumā prakse degradē tos nosaukumu lietojumus.

G.Grikmane: Tā varbūt varētu būt preses relīze ar aicinājumu definējumus iedibināt un ievērot praksē.

A. Kronbergs: Vai šis varētu būt NAP vēstījums pašvaldībām no NAP sēdes? Jo NAP var sniegt padomus un paust savu viedokli publiski, tajā skaitā arī pašvaldībām, ministram, dažādām ministrijām.

I.Zībārte: Jautājums ir par publiski izsūtāmo jautājumu aktualitāti. Ja neesam 5 piecus gadus neko par to runājuši publiskajā telpā, vai mums nebūtu jārunā arī par arhitektūras kvalitāti kopumā?

J.Dambis: Mēs varam nolemt NAP, ka vajadzētu šādu vēstījumu sagatavot un padomē to apstiprināt. Ir divi ceļi – viens ir NAP vēstījums, un otrs ir uzdot šo veikt Kultūras ministrijai, kura varētu informēt pašvaldības. Un tas atbilstu valsts iekārtas pārvaldes principiem. Vēstījumu vajadzētu kādam sagatavot.

I. Purs atzīst, ka šī problēma ir ikdienas prakse. Un min Ogres pašvaldības piemēru, kur pilsētas ainavu arhitekta vietu ieņem cilvēks ar dārznieku izglītību.

G.Didrihsons rosina ar Indru sagatavot vēstules uzmetumu/aicinājumu pašvaldībām, un tad ir vērts atkal diskutēt, kā to tālāk virzīt.

J.Poga: LAS pētījumi uzrāda, ka diemžēl zaudējam daudz valsts un arī Eiropas fondu finansējumu, jo tiek prasīti tikai kvantitatīvie rezultatīvie rādītāji. Tāpēc laba ir ideja mainīt Latvijas arhitektūras gada balvas formātu, lai parādītu, kā ir ieguldīti publiskā sektora līdzekļi un kāds ir rezultāts.

2.Ziņojums par ACE darba grupu, kas pēta Eiropas arhitektūras balvas un vērtēšanas kritēriju piemērošanu/I.Zībārte

I.Zībārte uzsver, ka LAS vēlētos stiprināt savu klātbūtni ACE, darbojoties vairākās darba grupās. Es kopš pagājušā gada esmu iesaistīta ACE pētniecības grupā, kas pēta Eiropas valstu arhitektūras balvas. Balvu ir daudz, un tām tiek pievērsta arī liela sabiedrības uzmanība, bet nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem dalībvalstīs balvas tiek piešķirtas. Jo pastāv arī dažādas komercbalvas, kā arī Jaunā Eiropas *Bauhaus* balva un Mīsa van der Roes vārdā nosaukto ES Laikmetīgās arhitektūras balva. Katra valsts piedalās ar savu informāciju par to, kā tiek organizēts vērtēšanas process. Tiek apkopoti arī labās prakses piemēri.

Ieva uzsver, ka kopš pastāv Mīsa van der Roes balva, neviens Latvijas projekts nav iekļuvis finālā, Baltijas reģions tiek ignorēts.

Ieva ir rosinājusi par šo jautājumu diskusiju ACE darba grupā, kā arī nolikumā iekļaut punktu, ka Mīsa van der Roes balvas žūrijā iekļaut pārstāvi no Baltijas reģiona.

J.Poga: Anda Kursiņa no LAS valdes ir piekritusi piedalīties ACE darba grupā. Minētās tēmas nav tikai Latvijas problēma, bet ir aktuālas arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Novembrī ir paredzēta ACE valdē rotācija, un pastāv liela varbūtība, ka Latvijas pārstāvis varētu tikt ievēlēts ACE valdē. Šobrīd no Baltijas tajā darbojas Rūta Leitanaite (Lietuva). Cer, ka būs lielāka iespēja apmainīties viedokļiem arī Arhitektūras likuma kontekstā, un arī šeit ACE valdē kā LAS pārstāvi varētu virzīt Andu Kursiņu.

Informē, ka Lietuvas arhitektu savienības padome arī ir nolēmusi izstāties no UIA (UIA-Starptautiskā arhitektu savienība). Līdz ar to BAUA visas trīs dalībvalstīs ir vienisprātis, ka neturpinās darbu UIA. Par BAUA lēmumu tiks informēta UIA vadība Kopenhāgenā Pasaules arhitektu kongresā (no 2.07.-06.07.). Galvenie iemesli šādam lēmumam ir, ka UIA turpina darboties 1949.gada modelī un ir pazaudējusi reālo saikni ar arhitektiem, un otrs iemesls – UIA reakcija pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā, kad tā turpināja sadarbību ar Krievijas arhitektu savienību.

I.Zībārte: Eiropas arhitektu padome (ACE) progresē, kurā ir vērts aktīvi darboties, savukārt UIA ir degradējusies un sevi izsmēlusi.

J.Poga uzsver, ka BAUA tiek mainīti statūti, un katra no Baltijas arhitektu organizācijām turpmāk varēs atsevišķi iestāties UIA, ja to izlems.

L.Leitāne precizē par darbu pieteikšanu Mīsa van der Roes balvai. Vispirms jāiesniedz pieteikums Latvijas Arhitektūras gada balvai, un tad no LAS tiek virzīti tālāk labākie pieteikumi Mīsa van der Roes balvai.

3.Laikmetīgās mākslas muzeja projekts, aktuālā situācija./ E.Vikmane

Latvijas Muzeju biedrības valdes locekle E.Vikmane uzstājas ar prezentāciju par Laikmetīgās mākslas muzeja projektu. E.Vikmane izsaka lūgumu padomei atbalstīt muzeja projekta turpmāko virzību, jo tas šobrīd ir iestrēdzis.

E.Vikmane uzsver to, ka muzejs šobrīd ir iezīmēts visos valsts stratēģiskajos dokumentos, sākot no Nacionālā attīstības plāna un Kultūrpolitikas pamatnostādņem. Laikmetīgās mākslas muzejs ir norādīts kā prioritāte visās valdības deklarācijās un politikas dokumentos. Tāpat muzejs ir iezīmēts arī visos Rīgas stratēģiskajos dokumentos.

Vēlas atspēkot baumas, ka šajā teritorijā zeme grimstot. *Pillar* īstenotajos projektos zeme negrimst, un turklāt šobrīd tiek izmatotas jaunas tehnoloģijas, teritorijā objekta būvniecība ir paredzēta uz lieliem, izturīgiem pāļiem. Par *Pillar* saistību ar ABLV banku, visa *Pillar* nauda ir pārbaudīta, tas ir strādājošs uzņēmums, kas strādā ar pašvaldībām, VNĪ un uzņēmumiem. Atgādina par arhitektūras metu konkursa procedūru, un starptautisko arhitektu biroju izvēli, kuriem jau bija pieredze muzeju būvniecībā.

Konkursa uzvarētājs: sera Deivida Adžaijes birojs sadarībā ar Juris Mitenbergu, iedvesmas avots muzeja projektam – dzidrā ziemeļu gaisma.

Vairāk informācijas par projektu konkursu:
<https://competitions.malcolmreading.com/lmoca/lv/>

E.Vikmane uzsver, ka pa šiem gadiem, arī pandēmijas laikā, ir bijusi iespēja pārliecināties, ka muzejs ir labi un atbilstoši uzprojektēts. Piemērots arī cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Ir notikušas konsultācijas ar *Apeironu* jau projektēšanas laikā. Muzeja kopējā platība ir 7600 m², ļoti kompakts muzejs. Izstāžu telpas ir viegli transformējamas, var noņemt visas starpsienas un var mainīt atbilstoši tam, kā kuratori atzīst par vajadzīgu. Griestu augstums no 4 metriem līdz 10 metriem jumta korēs, kas kuratoriem dod iespēju viegli strādāt. Telpas ir viegli piemērojamas gan maza formāta darbiem, gan lielām instalācijām. Kopumā projekta tapšanas gaitā ir piedalījušies vairāk nekā 100 eksperti. Ir izsniegta būvatļauja un pilnībā izstrādāti interjera projekti. Esam rosinājuši uzņemties būvniecības procesu pilsētai vai valstij. Ir strādājusi Kultūras ministrijas darba grupa, kura ziņojumu nav vēl nodevusi. Kā vienīgais visatbilstošākais risinājums izkristalizējās, ka muzeja ēku būvē Rīgas dome, bet apsaimnieko Kultūras ministrija. Diemžēl Latvijā likums ierobežo iespējas, kas var būvēt un apsaimniekot muzeju publisks fonds (iestāde, struktūrvienība), kā tas ir Igaunijā (publisks fonds).

Kā atbalstīt vai iedvesmot Rīgas domi veikt šo lielo uzdevumu? Būvatļaujas termiņš beidzās 2024.gada jūnijā, to var pagarināt. Bet kritiskākais ir tas, ka 2027. gadā beidzas līgums ar D.Adžaijes biroju. Jau tajā brīdī, kad tālāk projekts nevarēja turpināties, vienojāmies par papildu nosacījumiem līgumā. Tagad D.Adžaije ir ieguvis tik daudzas arhitektūras balvas, un tā summa, par kuru noslēdzām līgumu, tā būs krietni augstāka. Būvniecības izmaksas bija plānotas 43 miljoni eiro, kuras bija apņemšanās segt pašiem. Zemes gabals ir norezervēts muzejam, ir noslēgti priekšlīgumi. Muzeja projektam ir iztērēti aptuveni 4 miljoni, visa šī nauda ir novērtēta un ieguldīta pamatkapitālā. Muzeja projekts nav mapītes, bet ir kā kapitāldaļas ar visiem spēkā esošiem līgumiem. Faktiski Latvijas valsts jau 90.gadu sākumā uzņēmās uzbūvēt Laikmetīgās mākslas muzeju, pēc tam sekoja 2005.gada apņemšanās ar Rema Kolhāsa projektu Andrejsalā. Vienīgi valsts vai pašvaldība ar saviem līdzekļiem var uzbūvēt muzeju, kas nav investīciju projekts, jo nekad neatmaksāsies.

J. Poga atgādina par arhitektu tikšanos ar kultūras ministru Nauri Puntuli (šā gada februārī), kurā arī tika pārrunāts arī Laikmetīgās mākslas muzeja projekts.

J.Dambis: Tas ir kultūrpolitikas jautājums un arī muzeju nozares jautājums. Kamēr nav konceptuāla apņemšanās no kultūrpolitikas (KM) un muzeju nozares, kādā secībā šo

projektu virzīt, tā ir laušanās pie slēgtām durvīm. Nebūtu pieļaujams, ja izdarīts darbs nonāk plauktā un tiek aizmirsts.

J.Poga: Mums visiem sāp – attieksme pret arhitektiem un arhitektūru, jo ir izdarīts milzīgs darbs pie projekta un citiem sagatavošanas darbiem, bet pēc tam tas tiek *aizlaists*.

A.Kronbergs: No J.Dambja izskanēja doma, ka mēs visi sacenšamies, kura no nozarēm ir svarīgāka, bet mēs neesam spējuši uzbūvēt stratēģisku plānu, piemēram, nākamajiem 50 gadiem, kā mēs vienu vai otru kultūras objektu vai kultūras stratēģiju virzīsim. Manuprāt, mums nevajadzētu veicināt sacensību kultūras institūciju vidū, kurš būs pirmais, otrais vai trešais. Ne tikai ministrijas, bet sabiedrības līmenī vajadzētu vienoties par prioritāru secību un lēnām to realizēt. Vienoties par stratēģisku programmu nākamajiem 50 gadiem, un darīt lietas secīgi.

E.Vikmane: Es biju iesaistīta arī Muzeju stratēģijas tapšanā, kas atdota izstrādāt pašai nozarei. Laikmetīgās mākslas muzejs ir ierakstīts gan Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņēs, gan arī Latvijas Muzeju stratēģijā.

I.Purs akcentē to, ka arhitekti piedalās metu konkursos, tādējādi arī netieši dodot apsolījumu, ka šīs kultūras būves būs. Kas būtu vajadzīgs, lai arhitekti nostiprinātu savu lomu un varētu pateikt, ka šinī brīdī konkurss ir par ātru vai kā nozare iestātos par to, lai sagatavotu visu nepieciešamo, lai konkursu vispār varētu rīkot?

L.Adumāne – Vāvere akcentē to, ka mēs vēlamies publisko iepirkumu ievirzīt daudz demokrātiskākā gultnē. Atgādina to, ka virziens, kādā notika Latvijas laikmetīgā mākslas muzeja metu konkurss (sākotnēji uzaicinot ārvalstu arhitektu birojus, bet Latvijas arhitektu birojus pieaicinot tikai kā konsultantus) no šodienas skatpunkta raugoties, nebūtu vēlamais virziens. Arī muzejam līdzīgi kā Rīgas Filharmonijas metu konkursa procesā ir ļoti rūpīgi jāizsver gan ēkas novietojums, gan finansējums, gan muzeja pārvaldība u.c. Process vēl nav izgājis cauri daudziem filtriem, lai tik nozīmīgu būvi uzbūvētu.

E. Vikmane: Mēs no savas puses pēc labākās sirdsapziņas šo visus priekšdarbus esam paveikuši, atrodot vizuālākos un labākos speciālistus, lai process pareizi un raiti notiktu.

G.Grikmane: Manas sajūtas bija līdzīgas tam, kā aprakstīja Liene. Es neapstrīdu konkursa rezultātu, bet tas bija nedaudz spļāviens sejā Latvijas arhitektiem.

Un par Indras aizskarto tēmu – nav jau tikai arhitekti, kuri dara, bet arī pasūtītāji ir iesaistīti un atbildīgi par šo procesu. Jautājums, kā rosināt ātrāk sākt dialogu starp KM un Rīgas domi?

P.Ratas: Piekrītu, ka būtu svarīgi salikt prioritāšu secību kultūras infrastruktūras objektiem, un pieļemt, ka katru gadu katrai prioritātei tiek piešķirts konkrēts finansējums.

J. Dambis: Valsts ir iesaistījusies un solījusi, ka rīkosies noteiktā virzienā. Tā kā apstākļi ir mainījušies, tad Kultūras ministrijai vajadzētu pateikt, kas tiks darīts turpmāk ar visām kultūras būvēm. Kamēr skaidrība nebūs ieviesta, nekas nevar notikt. Pastāv tāds termins kā tiesiskās palāvības princips, un sabiedrība rēķinās ar tiem soļiem, kas kādreiz ir veikti un arī secinājumiem.

J. Poga atzīst, ka diemžēl salīdzinoši ar tiem izdevumiem aizsardzībai un noteiktiem koeficientiem, izskatās, ka kultūrai pienākas finansējums pēc pārpalikuma principa.

G.Grikmane: Atbalstu ieteikumu KM apkopot informāciju vienā tabulā par visām kultūras būvēm, kurām 2023.gadā nepieciešams finansējums un kurām ir

nepieciešami sadarbības partneri, un meklēt potenciālos sadarbības partnerus. Šādi var apzināt finansējumu – gan no valsts, gan pašvaldības.

E.Vikmane atzīst, ka viedoklis visiem ir vienots. Darba grupā, kur sprieda par muzeja finansējuma avotiem, es vaicāju, vai ir zināmi valstiski atbalstāmie TOP 5 vai TOP 10 objekti, un kādā gatavības stadijā tie ir? Un, vai ir zināms finansējums tiem? Jo nozaru stratēģijās visi iekļauj savas vajadzības, bet prioritātes diemžēl iztrūkst.

G.Didrihsons: Ir izdarīts milzīgs darbs, un ir iesaistīti starptautiski partneri. Uzbūvēt laikmetīgās mākslas muzeju ir arī reputācijas jautājums.

I.Zibārte: Ja ir iespēja šo projektu virzīt ar pašvaldības līdzekļiem, tas ir jādara, ņemot vērā to, ka Jaunā Eiropas *Bauhaus* paradigma paredz dažādus jaunus virzienus, kā strādāt un īstenot projektus, tajā skaitā arī visdažādākajās sadarbībās. Oktobrī būs atvērta *Apvārsnis* programmas finansējums inovācijām, tostarp, arī koka būvniecībā. Arī JEB atbalsta programmās viens no uzdevumiem ir meklēt jaunus finansējuma veidus, jo ir skaidrs, ka ar publisko finansējumu vienmēr nepietiek. Parādās jauni finansējuma veidi, kā piem., pūļa finansējums, bet kādam tas ir jāliek lietā.

G. Didrihsons: Projektam ir vajadzīgs vietējās sabiedrības atbalsts.

P.Ratas: Sākotnēji muzeja projekts bija domāts kā enkura projekts apkaimes attīstībā. Un līdz ar to – viena no iespējām būtu, ja piemēram, ienākumi no nekustamā īpašuma nodokļiem no apkārtnē esošajiem objektiem, tiktu novirzīti muzeja projekta attīstībai. Jo pašvaldībai prioritāte būs pilsētas vajadzības un infrastruktūras attīstība.

G.Grikmane: No Kultūras ministrijas puses būtisks būtu vēstījums sabiedrībai. Ministrija varētu parādīt šo nozaru vienošanos par prioritātēm kultūras infrastruktūrai, un visām tām būvēm arī ārpus Rīgas, kas ietilpst kultūras spektrā. Atainojot nepieciešamo finansējumu nākamajam, aiznākamajam un turpmākajiem gadiem, veidotos finansēšanas plānošanas rīks, kas parādītu nepieciešamo finansējuma apjomu. Ir jāredz aina kopumā.

J. Poga: Visām kultūras nozaru padomēm un Kultūras ministrijai, ir ieteikums nepamest šo projektu. Mākslas muzeja apjoms salīdzinoši ir neliels, bet, jo mazāks finansējums, jo grūtāk to dabūt.

Lēmums un rekomendācijas

Nacionālā arhitektūras padome atbalsta Latvijas Laikmetīgā mākslas muzeja (LLMM) projekta procesa virzību kopumā. Padome aicina Kultūras ministriju sniegt aktuālo informāciju par LLMM projekta attīstību kontekstā ar citiem kultūras infrastruktūras objektu projektiem, kā arī sekmēt procesa ātrāku virzību.

Padome aicina Kultūras ministriju definēt prioritāros kultūras infrastruktūras objektus nākamajiem 10 gadiem, apzināt tiem nepieciešamo finansējumu gan no valsts, gan no pašvaldības un ES investīciju fondiem, kā arī apzināt ieinteresētās puses un potenciālos sadarbības partnerus. (Lēmums ir pieņemts 02.06.2023).

4. Ziņojums par arhitektūras mantojuma konferenci “Mūsdienu arhitektūras vieta kultūras mantojuma saglabāšanā”/J.Dambis

J.Dambis informē par maija beigās notikušo starptautisko konferenci “Mūsdienu arhitektūras vieta kultūras mantojuma saglabāšanā”. Izvēlēta tēma ir jau 20 gadus uzmanības fokusā. Konferences dalībnieki ir apstiprinājuši arī rezolūciju.

Atgādina, ka šogad tiks svinēti 100 gadi arhitektūras mantojuma nozarei Latvijā. Mūsdienās notiek daudz diskusiju par to, cik daudz atļaut mūsdienu arhitektūrai un dizainam iejaukties vēsturiskajā vidē. Kvalitatīva laikmetīgā arhitektūra var veicināt mūsdienu mantojuma saglabāšanu.

Sīkāka informācija par konferenci:

<https://www.nkmp.gov.lv/lv/jaunums/starptautiska-konference-diskutes-par-musdienu-arhitekturas-vietu-kulturas-mantojuma-saglabasana>

I.Zībārte atgādina par neizmantoto mediju lomu, jo mediji maz runā par arhitektūru. Lai popularizētu arhitektūru, būtu vajadzīgi mediju aģentūras pakalpojumi. Medijos gandrīz nemaz nav bijusi atspoguļota arī starptautiskā arhitektūras mantojuma konference.

Dz.Purviņa informē par Latvijas paviljona atklāšanu un notikumiem pirmsatklāšanas dienās Venēcijas arhitektūras biennālē.

I.Purs aicina apmeklēt Latvijas Ainavu arhitektūras balvas pasākumus un balvas ceremoniju, kas notiks šā gada 9.jūnijā. Latvijā ierodas arī konkursa starptautiskās žūrijas pārstāvji. Latvijas prezidentūras Eiropas padomē ietvaros 15.un 16.jūnijā notiks arī Eiropas Padomes kultūras mantojuma un ainavu komitejas rīkota konference “Nikozijas konvencija: krimināltiesiskā atbildība par kultūras vērtībām nodarītiem noziedzīgiem nodarījumiem” Latvijas Nacionālā bibliotēkā.

Protokolēja
NAP priekšsēdētājs

Dz. Purviņa
G.Didrihsons